

מה אהבתי תורתך ספר אהבה כל היום היא שיחתי

והוא ספר שני

הלכותיו שש. והוא סדרון.

הלכות קריאת שמע. הלכות תפלה וברכת כהנים. הלכות תפילין ומוזוה וספר תורה. הלכות ציצית. הלכות ברכות. הלכות מילה.

והמצות הנכללים בהם מפורשים בשמותם במקומם :

הלכות קריאת שמע

מצות עשה אחת והיא לקרות קריאת שמע פעמים ביום. וביאור מצוה זו בפרקים אלו :

בספ משנה

פרק ראשון

בספ משנה

המעשה הזה בזה חס שמע לא על הזכירה בלבד וזה טעם רבינו בקדמת וזה חס שמע לויאמר שיהיה חס שמע יש זה צווי על המעשה ויאמר אין זה צווי על מעשה כל המלות אלא על זכירתן וראוי להקדים הצווי על המעשה לצווי על הזכירה ופירוש המשנה לדעת רבינו כך היא למה קדמה והיה חס שמע לויאמר לפי שמעשה המלות שזכר בזה חס שמע נהוג בין ביום בין בלילה וזכירת המלות שש"י יצית שזכר בויאמר אינו נהוג אלא ביום ראוי המזכיר שהוא הציצית אינו אלא ביום וא"כ ראוי להקדים והיה חס שמע לויאמר ורבינו רצה לתת לנו טעם למה אנו קוראים פרשת ציצית ואנן גררנו נתן לנו טעם למה נחאחרת. וא"כ למה לי טעם שיש זה צווי זכירת המלות קודם ליה משום שיש זה זכירת יציאת מצרים ומוצא להזכיר יציאת מצרים ביום ובלילה ו"ל שאילו לא היינו קורין אותה אלא מטעם יציאת מצרים לא היינו מפרשים אותה עם שמע והיה חס שמע שאינה מענינה אבל לפי שיש זה צווי זכירת כל המלות נעטרפה עם פרשיות אלו וכיון שנעטרפה להם בקריאת היום אע"פ שמלות יצית אינה נהגת אלא ביום לא ראו חכמים לחלק בין יום ללילה : **ג** אף ע"פ שאין מלות יצית וכו' . כלומר בין

פרק א א פעמים בכל יום וכו' . מפורש פ"ק דברכות (דף י"א.) דבין לב"ש בין לב"ה פעמים ביום קוראים את שמע אלא שנחלקו ה"א קוראין אותה וז"ל ב"ש אומרים בערב כל אדם יטו ויקראו ובבקר יעמדו שנאמר בשכבך ובקומך וכו' אומרים כל אדם קורין כדרכן שנאמר ובלכתך בדרך ח"כ למה נאמר בשכבך ובקומך בשעה שדרך בני אדם שוכנים ובשעה שדרך בני אדם עומדים. ורבינו נקט לישנא דב"ה והקדים ק"ש של לילה כלישנא דקרא של לילה ברישא וטעמא דקרא משום דתחלת היום מן הלילה הוא כדכתיב ויהי ערב וכו' : **ב** ומה הוא קורא וכו' . כך מתבאר מהו המעשה שאכתוב בסמוך : ומקדימין לקרות וכו' . פ"ב דברכות (דף י"ג.) אמר ריב"ז ק"ל למה קדמה פרשת שמע לזה חס כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מלות והיה חס שמע לויאמר שיהיה חס שמע נהוג בין ביום בין בלילה ויאמר אינו נהוג אלא ביום כלומר דמשמע בציצית שאינה נהגת אלא ביום . ודע שגירסת רבינו הנכונה ואחריה והיה חס שמע שיש זה צווי על שחר כל המלות וכך מלאכה בספר תדווק ואל כמו שכתוב בספרינו שיש זה צווי על זכירת כל המלות דהא ליחא שכל

א פעמים יבבל יום קוראין ק"ש בערב ובבקר . שנאמר ובשכבך ובקומך בשעה שדרך בני אדם שוכנים וזה הוא לילה . ובשעה שדרך בני אדם עומדים וזה הוא יום : ב ומה הוא קורא שלשה פרשיות אלו הן שמע והיה חס שמע ויאמר . ומקדימין לקרות פרשת שמע מפני שיש בה יחוד השם ואהבתו ותלמודו שהוא העיקר הגדול שהכל תלוי בו . ואחריה והיה חס שמע שיש בה צווי על (זכירת) שאר כל המצות . ואחר כך פרשת ציצית שגם היא יש בה צווי זכירת כל המצות : ג אע"פ שאין מצות ציצית נהגת בלילה קוראין אותה בלילה מפני שיש בה זכרון יציאת מצרים ומצוה

א סמ"ג עשין י"ח טור ח"ח סימן כ"ח :

משנה למלך

פרק א א פעמים בכל יום קוראין ק"ש כו' . (א"ה בה מנה קריאות ג"פ אלו למנה אחת ועיין מ"ש בזה ה' המתבאר בספר דרשותיו בדרך מנחת ח"א דף ס"ג ע"ב) : **ב** ומה הוא קורא וכו' . ריש פרק ב' דברכות (דף י"ג.) היה קורא בתורה וכו' אמר רבי יהושע בן קרחה למה קדמה וכו' (ועיין בספ משנה) ובגמרא (דף י"ד ע"ב) בצרייתא נחנו טעם אחר לקדמת והיה חס שמע לויאמר שזה יש בו ללמוד ולעשות ויאמר אין זה אלא לעשות ע"כ. ורבינו לא כתב א' מאלו הטעמים וא"כ יש לחמוה עליו כיון שכוונתו לתת טעם לקדימתן זה לזה כמו שפירש מהחילת לשונו שכתב ומקדימין לקרות וכו' משמע שכל לתת טעם לקדימתה וא"כ היה לו לתת טעם לקדימת והיה חס שמע לויאמר ח' מן הטעמים האמורים בגמרא וקשה עוד מזה שהטעם שנותן הוא אינו טעם כלל שהרי כתב ואח"כ פ' יצית שגם היא יש בה צווי וכו' ואין זה טעם לאיחורה לזה חס שמע שיהיה חס שמע נהוג נמי אין בה אלא צווי זכירת כל המלות כמ"ש ואחריה והיה חס שמע שיש זה צווי וכו' . ונראה לתרץ שלא רצה רבינו לתת טעם לקדימת והיה חס שמע לויאמר שזו אינה קושיא כלל שהרי בתורה כתובה פרשת והיה חס שמע אחר פרשת שמע ושמע אחר ויאמר וא"כ חס נקדים ויאמר לזה חס שמע אין כאן שום סדר מהכתוב בתורה אבל עתה יש קצת סדר שהרי חס שמע הוא אחר שמע ככתוב בתורה בלי שום הפסק ויאמר צינייה . אבל הקושיא שהיה ראוי להקדים ויאמר לשמע מפני שכתב בתורה וידכחצו התוספות . לזה תירץ שטעם קדימת שמע מפני שיש בה יחוד ה' . וכיון שנתן טעם לקדימתה אין צורך לתת טעם לאיחור פרשת ויאמר שצדין נתאחרה כדי לשמור קצת סדר הכתוב בתורה שהוא והיה חס שמע ולא נפשוץ צינייה כלל וכדכתיבנא . ומ"ש ואח"כ פרשת יצית שגם היא וכו' הכוונה לתת טעם למה אנו קוראים זאת הפרשה חס מפני שיש בה יציאת מצרים הרי יש פרשה אחרת בתורה שהזכר בה יציאת מצרים שיהיה לא הוזכר כאן יציאת מצרים אלא אנן גררנו נתן לנו טעם למה נחאחרת. וא"כ למה לי טעם שיש זה צווי זכירת כל המלות וי"ל כיון שאין הזכירה בזה אלא ע"י יצית כמ"ש וראיתם אותו וזכרתם וציצית אינו נהוג בלילה לא היה ראוי להזכירה אלא מפני שיש בה יציאת מצרים שזכירתו אותה אפילו בלילות לכך מזכירין אותה בלילות שנאמר למען תזכור את יום

לחם משנה

פ"א א פעמים בכל יום וכו' . משנה פירקא קמא דברכות (דף י"א.) : **ב** ומה הוא קורא וכו' . ריש פרק ב' דברכות (דף י"ג.) היה קורא בתורה וכו' אמר רבי יהושע בן קרחה למה קדמה וכו' (ועיין בספ משנה) ובגמרא (דף י"ד ע"ב) בצרייתא נחנו טעם אחר לקדימת והיה חס שמע לויאמר שזה יש בו ללמוד ולעשות ויאמר אין זה אלא לעשות ע"כ. ורבינו לא כתב א' מאלו הטעמים וא"כ יש לחמוה עליו כיון שכוונתו לתת טעם לקדימתן זה לזה כמו שפירש מהחילת לשונו שכתב ומקדימין לקרות וכו' משמע שכל לתת טעם לקדימתה וא"כ היה לו לתת טעם לקדימת והיה חס שמע לויאמר ח' מן הטעמים האמורים בגמרא וקשה עוד מזה שהטעם שנותן הוא אינו טעם כלל שהרי כתב ואח"כ פ' יצית שגם היא יש בה צווי וכו' ואין זה טעם לאיחורה לזה חס שמע שיהיה חס שמע נהוג נמי אין בה אלא צווי זכירת כל המלות כמ"ש ואחריה והיה חס שמע שיש זה צווי וכו' . ונראה לתרץ שלא רצה רבינו לתת טעם לקדימת והיה חס שמע לויאמר שזו אינה קושיא כלל שהרי בתורה כתובה פרשת והיה חס שמע אחר פרשת שמע ושמע אחר ויאמר וא"כ חס נקדים ויאמר לזה חס שמע אין כאן שום סדר מהכתוב בתורה אבל עתה יש קצת סדר שהרי חס שמע הוא אחר שמע ככתוב בתורה בלי שום הפסק ויאמר צינייה . אבל הקושיא שהיה ראוי להקדים ויאמר לשמע מפני שכתב בתורה וידכחצו התוספות . לזה תירץ שטעם קדימת שמע מפני שיש בה יחוד ה' . וכיון שנתן טעם לקדימתה אין צורך לתת טעם לאיחור פרשת ויאמר שצדין נתאחרה כדי לשמור קצת סדר הכתוב בתורה שהוא והיה חס שמע ולא נפשוץ צינייה כלל וכדכתיבנא . ומ"ש ואח"כ פרשת יצית שגם היא וכו' הכוונה לתת טעם למה אנו קוראים זאת הפרשה חס מפני שיש בה יציאת מצרים הרי יש פרשה אחרת בתורה שהזכר בה יציאת מצרים שיהיה לא הוזכר כאן יציאת מצרים אלא אנן גררנו נתן לנו טעם למה נחאחרת. וא"כ למה לי טעם שיש זה צווי זכירת כל המלות וי"ל כיון שאין הזכירה בזה אלא ע"י יצית כמ"ש וראיתם אותו וזכרתם וציצית אינו נהוג בלילה לא היה ראוי להזכירה אלא מפני שיש בה יציאת מצרים שזכירתו אותה אפילו בלילות לכך מזכירין אותה בלילות שנאמר למען תזכור את יום

מגדל עז

פרק א פעמים בכל יום קורין ק"ש כו' עד ויאמר . פ"א דברכות (דף י"א.) ובתוספתא : ומקדימין לקרות פ' שמע כו' . עד כל המלות . פרק היה קורא (דף י"ג.) : אע"פ שאין מלות יצית בלילה כו' עד הנקראת ק"ש . כוף פ"ק דברכות (דף י"ב.) :

אהבה. הלכות קריאת שמע פ"א

ביום שזכירה המלות הכתוב בו יאמר תלכו הכתוב
הוא של נקרא אותה בלילה אלף מפני שיש בה
מזרים ביום ובלילה דמ"ג דעיקר גאולה ביום היתה מ"מ כי תחלל גאולה בלילה תחלל
כדכתיב ויקרא פרעה למטה ולחברן לילה. והדין משנה סוף פרק קמא דברכות (דף י"ב)
ע"כ) מזכירין יציאת מצרים בלילות שנאמר
למען מזכור את יום תאקד מארץ מצרים כל ימי חייך הלילות :
חייך ימי חייך הימים כל ימי חייך הלילות :
ד הקורא קריאת שמע כשהוא גומר וכו' .
בפסחים (דף נ"ו.) פרק מקום
שנהגו אמר רשב"ל ויקרא יעקב לבניו בקש יעקב
לגלות לבניו קץ הימים וסחלקה ממנו שכיה אמר
שמה ח"ו יש במסתי פסול כדבריהם שיא ממנו
ישמעאל ואבי יצחק שיא ממנו עשו אמרו לו
בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד כשם שאין
בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד
בחוץ עש פתח יעקב לבניו ואמר ברוך שם
כבוד מלכותו לעולם ועד . אמרי רבנן היכי
נעביד נימריה לא אמריה משה רבינו לא נימריה
הא אמריה יעקב שהקינו שהיו אומרים אותו
בשמי . ורבינו לא נתן טעם למה אומרים
אותו בלשון דבור הוא להבדיל בין
למה שכתוב בתורה ולא בא אלא למה טעם
למה אומרים אותו ואין לדקדק מכאן שקורין
ק"ש בקול רם כיון שהוצרכו לומר שקורין
אותו בשמי דלפטר לומר שהוצרכו לומר כן
כדי להבדילו מפסוק שמע ישראל שואמרים
אותו בקול רם אבל שאר ק"ש לעולם אימא לך
שקורין בלשון ח"ו דב"ק ליכא קפידא חס
קורא אותה בלשון או בקול רם אבל בשכמל"ו
קפידא ליכא שלא לקרותה אלא בשמי . ומ"מ
יש לדקדק בלשון רבינו שכתב ששעה שקבץ
יעקב וכו' ליום וחרס על יחוד השם וכו' וזה
לא מלינו שהוצרכו בגמרא אלא שביקש לגלות
קץ הימים . וי"ל שרבינו לא רצה לכתוב שביקש
לגלות את הקץ לבניו וסחלקה ממנו שכיה לפי
שלינו מענינו והוא ז"ל סובר ששכחזכירו
בגמרא אמר שמה ח"ו יש במסתי פסול היינו
שהוצרכו על יחוד השם מכאן ואילך דאילו
לשעבר יודע הוא שבניו כולם דייקים במעשיהם
אבל היה חושש שמה בלב אחד מהם יש
אזה שרש פורה ראש ולענה וז"ל רבינו
בענין שאמר משה שמרע"ה לא חסד עכשו
במעשיהם אלא שיש בלבם טינה וזהו צעמו
ענין יעקב כנ"ל ליישב דברי רבינו . ומלמדי
בספרי על פסוק שמע ישראל כשנפטר יעקב
לבניו מן העולם קרא לבניו והוכיחם כל
אחד בפני עצמו וחזר וקרא כולם כאחד אמר
להם שמה בלבבכם מחלוקת על מי שאמר והיה
העולם אמרו לו שמענו כשם שאין בלבך מחלוקת
כך אין בלבנו מחלוקת על מי שאמר והיה
העולם :

ה הקורא קריאת שמע מברך וכו' . משנה
ס"ק דברכות (דף י"א.) בשם
מברך שמים לפניו ואחת לאחריה ובערב
מברך שמים לפניו ושמים לאחריה ואחיה
אומרים אהבת עולם אלא אהבה רבה ורבנן אמרי אהבת
כרבנן וזה דעת רבינו :

ה הקורא קריאת שמע מברך וכו' . משנה
ס"ק דברכות (דף י"א.) בשם
מברך שמים לפניו ואחת לאחריה ובערב
מברך שמים לפניו ושמים לאחריה ואחיה
אומרים אהבת עולם אלא אהבה רבה ורבנן אמרי אהבת
כרבנן וזה דעת רבינו :

ה הקורא קריאת שמע מברך וכו' . משנה
ס"ק דברכות (דף י"א.) בשם
מברך שמים לפניו ואחת לאחריה ובערב
מברך שמים לפניו ושמים לאחריה ואחיה
אומרים אהבת עולם אלא אהבה רבה ורבנן אמרי אהבת
כרבנן וזה דעת רבינו :

ה הקורא קריאת שמע מברך וכו' . משנה
ס"ק דברכות (דף י"א.) בשם
מברך שמים לפניו ואחת לאחריה ובערב
מברך שמים לפניו ושמים לאחריה ואחיה
אומרים אהבת עולם אלא אהבה רבה ורבנן אמרי אהבת
כרבנן וזה דעת רבינו :

ה הקורא קריאת שמע מברך וכו' . משנה
ס"ק דברכות (דף י"א.) בשם
מברך שמים לפניו ואחת לאחריה ובערב
מברך שמים לפניו ושמים לאחריה ואחיה
אומרים אהבת עולם אלא אהבה רבה ורבנן אמרי אהבת
כרבנן וזה דעת רבינו :

ה הקורא קריאת שמע מברך וכו' . משנה
ס"ק דברכות (דף י"א.) בשם
מברך שמים לפניו ואחת לאחריה ובערב
מברך שמים לפניו ושמים לאחריה ואחיה
אומרים אהבת עולם אלא אהבה רבה ורבנן אמרי אהבת
כרבנן וזה דעת רבינו :

בשחרית פתח כו' עד אחר חתימתו. סוף פ"ק דנדרבז (דף י"ג):

אהבה. הלכות קריאת שמע פ"א

זו לא חייב רבין בדבר זה כלל וכו' מי שחלם לקח תמרה ופתח על דעת לזכר צ"פ
העץ וסיים המזל לחם מן הארץ ולא אטו בשופטני עסקין ומה מקום לשגגה זו אלא
בשכר היואל מן הגפן הן הדברים אמורים עכ"ל. וקשה שאיך אמרו שהרי"ף הולך על זה
הדרך שאם נחכונו על שפירש שכן זה היינו שכן של שפורים זאת לא ראינו ולא שמענו
מדבריו ואם נחכונו על שהרי"ף פסק לקולא
ואין מחזירין אותו ובהלכה זו שכתב רבינו
יאל הושו. דבה"ג שכתב רבינו מי הגיד להם
שהרי"ף סובר כמותו דילמא לעולם אימא לך
שלא יאל לדעת הרי"ף דדברים שגב חזים
דברים. ועוד קשה שאמרו שהרי פירות
השכר אינן יולאים מן הגפן ודמי לפתח
במעריב ערבים וסיים ביוזר אור לא יאל דלא
דמו דשמי החם דקאמר יוזר המאורות. ועוד
שנראה מדבריהם דדוקא בשכר היואל מן
הגפן הדברים אמורים משום דכשומר כפה"ג
קושטא קאמר ואל"כ אמאי לא איפשיטא בעיין
כי היכי דפשיטא לן היכא דנקט כסא דחמרא
וכו' משום דעל כולם אם אמר שהכל יאל הא
נמי פשיטא משום דאפילו אמר כפה"ג יאל.
גם תשובה רבינו אליהם אינה מתקנת כלל
שאם נחכונו להשיב דדוקא בשכר היואל מן
הגפן עסקין משום דכי אמר נמי בורה פרי
הגפן יאל אכל אם היה שכן שפורים לא יאל.
וכן נראה מלשון רבינו ירוחם ז"ל שהו' פ'.

**במעריב ערבים יצא שכל "הברכות הולכות אחר
התימתן: [ז] אי זהו זמן [ז] קריאת שמע בלילה מצותה
משעת יציאת הכוכבים עד חצי הלילה. ואם עבר ואיחר
וקרא עד שלא [ז] עלה עמוד השחר יצא ידי חובתו שלא
אמרו עד חצות אלא כדי להרחיק אדם מן הפשיעה:
י הקורא קריאת שמע של ערבית אחר שיעלה עמוד
השחר קודם הנץ החמה לא יצא ידי חובתו אלא אם כן
היה [ז] אנוס כגון שכור או חולה וכיוצא בהן. ואנוס
שקרא בעת זה אינו אומר [ז] השכיבנו: יא יואי זה הוא
זמנה ביום מצותה שיתחיל לקרות קודם [ז] הנץ החמה
כדי שיגמור לקרות ולברך ברכה אחרונה עם הנץ
החמה. ושיעור זה כמו [עישור] שעה קודם שתעלה השמש
ואם**

א עור א"ח ס' נ"ט: ב סמ"ג עשין ס' י"ח ע"א"ח ס' נ"ה: ג ברכות דף ע' י'
סמ"ג עשין שם ע"א"ח ס' נ"ה:

אני צעני ראיתי לכהנסי יחד כדי שיצטרך הדבר יוצר. ובמה שכתב רבינו כאן דשחרית פתח
ביוזר אור וכו' למדנו מה פירשו על פי הדרכים שכתבתי למעלה:
ז איזהו זמן קריאת שמע בלילה. משנה שם (ברכות ז'). מאומתי קורין את שמע בערבין
משעה שהכוכבים נכנסים לאכול בתרומתן ומפרש בגמרא דהיינו משעת לאת
הכוכבים ונחלקו שם באותה משנה עד אימתי
סוף זמנה ופסק כחכמים שאמרו עד חצות
ואמרו בגמרא [שם ד'] דחכמים ס"ל דזמנה
עד שיעלה עמוד השחר אלא שאמרו עד
חצות כדי להרחיק את האדם מן העבירה
שלא יאמר אוכל ואשמה ואחר כך אקרא
קריאת שמע ומוטפחו שיה ונמאל יסן כל הלילה.
וה"ל רבינו כדי להרחיק את האדם מן הפשיעה
דפשיעה היא לאכול ולשחוח קודם קריאת
שמע ואחר חצות נהי דילא י"ח קריאת שמע
בזמנה מ"מ הרי עבר על דברי חכמים וכדי
שלא לעבור על דבריהם יהיה זהיר לקרואה
מיד אחר יציאת הכוכבים קודם שישאל
וישקח:

**י הקורא קריאת שמע של ערבית וכו'. שם
(ח').** ברייתא דרשב"י פעמים
שאלם קורא ק"ש שמי פעמים ביום אחת קודם
הנץ החמה ואחת אחר הנץ החמה ויולא ביום
ידי חובתו אחת של יום וא' של לילה ושם (ט').
אמר רבי אחא בר חנינא אמר רבי"ל הלכה
כרשב"י א"ר זירא ובלבד שלא יאמר השכיבנו כי אחא רב יתכן בר יוסף אמר הא דרבי
אחא בר חנינא לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דהוא זוגא דרבנן דאשכחור
בהילולא דבריה דרבי"ל אמר כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בשעת הדחק. וסובר רבינו דרשב"י
לא פליג אדרבנן שאמרו דזמנה עד שיעלה עמוד השחר אלא כדי אמרו זמנה עד שיעלה
עמוד השחר היינו אפילו עבר במזיד ואיחר מלקרוא קריאת שמע כל הלילה אם רצה לקרות
קודם שיעלה עמוד השחר קורא ויולא י"ח אכל אחר שיעלה עמוד השחר כיון שעבר ולא
קרא במזיד אפילו אם קרא אחר כך לא יאל ידי חובתו והיינו דרבנן דאמרי שאין זמנה
אלא עד שיעלה עמוד השחר אבל מי שלא היז אלא היה אנוס קורא אפילו אחר שיעלה
עמוד השחר קודם הנץ החמה ויולא ידי חובתו והיינו דרשב"י וכדבר יתכן בר יוסף דאמר
דא"ל דפסק רבי"ל כוותיה היינו בשעת הדחק וכן פסקו הרי"ף והרא"ש ז"ל. וגיל' עמ"ס
של דברים שהחזירה אמרה בשבך בשעה שדרך בני אדם שוכנין מסרה הדבר לחכמים
שיפרכו עד אימתי היו זמן שכיבה והם פירשו דעיקר זמן שכיבה היו עד שיעלה עמוד
השחר ולפיכך זמן קריאת זמן זה שיה לכל אדם אפילו למזידין ולפי שאחר שיעלה עמוד
השחר קודם שהנץ החמה איכא אינטי דגנו בההיא שעתא אמרו דאכתי היו זמן שכיבה לגבי
אנוסין אבל למזידין אמרו דכיון דרוב בני אדם קמו באותה שעה לא מיקרי חו זמן שכיבה.
ומפרש רבינו שאמר רבי זירא ובלבד שלא יאמר השכיבנו ולא קאי אלא אלא דרשב"י
כפירש"י ולא אלידך ברייתא דרשב"י דקאי נמי קודם שיעלה עמוד השחר שכתב לקמן
והוא שנויה חל' זו. ומה שלא אמר שלא יאמר מעריב ערבים משום דמזכירים מדה לילה
ביום: ובתב"ב ה"ר מנוח שיכול לומר בהכרח רק שיהסר הפתחה שלא יתחיל השכיבנו כן
כתב הרי"ג. ואני אומר שיאמר השכיבנו במקום השכיבנו ומיהו מלשון הגמרא משמע
שלא יאמר בהכרח כלל עכ"ל וכן כתב הרא"ש:

יא ואי זה הוא זמנה ביום וכו'. (שם ט'). אמר אבי לקריאת שמע כותיקין דא"ר
יוחנן ותיקין היו גומרין עם הנץ החמה הניא נמי הכי ותיקין היו גומרין
אוחה עם הנץ החמה כדי שיסמוך גאולה לחפלה ונמאל מהפלל ביום. ודעת רבינו שהפלה
מזונה מיד אחר הנץ ודלמארה ה"ס רבי זירא מאי קרא דמזנה להפלה עם הנץ החמה
שלאמר ייראהו עם שמש. וזהו שכתב רבינו כדי שיגמור לקרות ולברך ברכה אחרונה עם
הנץ החמה כלומר כדי שתיקף שהנץ החמה יתפלל ומה שאמרו ותיקין היו גומרין אוחה
היינו שגומרים אוחה וברכותיה. ומ"ס רבינו ושיעור זה כמו שיעור שעה קודם שיעלה
השמש יס לחמיה ה"ל כח רבינו שזמן זה הוא שיעור שעה אחת שנראה שהוא זמן מועט
משעור שעה. ורבינו מהר"ל אבוב ז"ל כתב דלא קשיא שהיה עליית השמש דהרמב"ם
ר"ל לאחר שיעלה גוף השמש כולו והנץ החמה הוא מיד כשיחלל גוף השמש לעלות עכ"ל
ובנוסחא

לחם
ז איזהו זמן קריאת שמע וכו'. ריש פ"ק דברכות א"כ למה אמרו עד חצות כדי להרחיק
את האדם מן העבירה:
י הקורא קריאת שמע של ערבית פ"ק (דף ח:) ר' שמעון בן יוחאי אומר וכו' פעמים
שאלם קורא וכו'. ואמרו שם ההוא זוגא דרבנן דאשכחור בהילולא וכו' אמו
לקמיה דרבי יהושע בן לוי אמר כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק:

יא ואיזה הוא זמנה וכו'. (דף ט' ע"ב) אמר אבי לקריאת שמע כותיקין
דא"ר יוחנן ותיקין היו גומרין אוחה עם הנץ החמה. ופי' רבינו לשון גמר
גומרין

הגהות מיימוניות
[ד] כסמ"ס מתניתין דריש מכליתין דאית כחכמים דברייחא דאמרי סימן לשקיעת החמה
צאת הכוכבים וכן פירש ר"ח בשם הגאונים וכן ר"י אלפס ורש"י וריב"א ובעל הרוקח
צאת הכוכבים דפליגי אהכמים בריש מכליתין בגמרא וכן ראבי"ה עיין לקמן בפ' ג' מהלכות
שמועין בן יוחי לסמוך עליו בשעת הדחק וגם מכאן הביא ראיה דאין הלכה כותיקין שהרי חשב לילה לכל
[ז] וכן פ' רבינו שמעון מקוצי דהא דאמר רבי זירא ובלבד שלא יאמר השכיבנו קאי אקודם הנץ החמה דסליק מיניה אבל קודם עמוד השחר יכול לקרותו וכן ראבי"ה ודלא
כרש"י שפי' דקאי אמילתא דרשב"י אקודם עמוד השחר ומשום דאין עתה תהלת זמן שכיבה אלא סוף זמן שכיבה. עוד כתב ראבי"ה דדוקא השכיבנו לא יאמר אחר שיעלה
עמוד השחר אבל מעריב ערבים יאמר עם כל הברכות שהרי מזכירים מרת יום בלילה ומרת לילה ביום כדאיתא לקמן ע"כ: [ח] אמר אבי לק"ש כותיקין וכן פסק ר"י וההיא
דיומא דתנן אף היא עשתה נבדשת של זהב כו' דמשמע זמן קריאת אחר הנץ החמה היינו לצבור שאין כל אדם יודע לבין לגומרה עם הנץ החמה עכ"ל ודלא כרבינו תם
שפסק שזמן קריאתה דוקא לאחר הנץ החמה כמתניתין דיומא וותיקין אומר שישו שלא כהלכה וגם אביי עצמו אינו סובר לגמרי כמותו ולא הזכיר וכן אמר אלא לאפוקי
מראיהם דמקדמי טפי וכן רבינו שמחה ודלא כפירוש ר"ח שפירש גומרים קורין שאפי' ותיקין לא היו קורין עד אחר הנץ החמה וכן כתב מורי רבינו בפרק אהרן להם הממונה
בשם הר"ר פורת כפרי' וראבי"ה פירש כפי' רבינו תם עכ"ל:

בגדר עוז
איזהו זמן כו' עד סוף הפרק. הכל פרק קמא דברכות (דף ז'):

ורא"ם. אמנם רבינו תם פסק דמפלג המנחה זמנה כרבי יהודה דפרק תפלת השחר וכתנאי דפליגי אהכמים בריש מכליתין בגמרא וכן ראבי"ה עיין לקמן בפ' ג' מהלכות
תפלה ע"כ: [ה] אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר"ג ע"כ: [ו] ההוא זוגא מרבנן דאשכחור בהילולא דבריה דר' יהושע בן לוי ולא קרו ק"ש כו' עד כדאי הוא רבי
שמעון בן יוחי לסמוך עליו בשעת הדחק וגם מכאן הביא ראיה דאין הלכה כותיקין שהרי חשב לילה לכל הפחות לאנוס ושכור עד הנץ החמה וכן פסק ר"י אלפס ע"כ:
[ז] וכן פ' רבינו שמעון מקוצי דהא דאמר רבי זירא ובלבד שלא יאמר השכיבנו קאי אקודם הנץ החמה דסליק מיניה אבל קודם עמוד השחר יכול לקרותו וכן ראבי"ה ודלא
כרש"י שפי' דקאי אמילתא דרשב"י אקודם עמוד השחר ומשום דאין עתה תהלת זמן שכיבה אלא סוף זמן שכיבה. עוד כתב ראבי"ה דדוקא השכיבנו לא יאמר אחר שיעלה
עמוד השחר אבל מעריב ערבים יאמר עם כל הברכות שהרי מזכירים מרת יום בלילה ומרת לילה ביום כדאיתא לקמן ע"כ: [ח] אמר אבי לק"ש כותיקין וכן פסק ר"י וההיא
דיומא דתנן אף היא עשתה נבדשת של זהב כו' דמשמע זמן קריאת אחר הנץ החמה היינו לצבור שאין כל אדם יודע לבין לגומרה עם הנץ החמה עכ"ל ודלא כרבינו תם
שפסק שזמן קריאתה דוקא לאחר הנץ החמה כמתניתין דיומא וותיקין אומר שישו שלא כהלכה וגם אביי עצמו אינו סובר לגמרי כמותו ולא הזכיר וכן אמר אלא לאפוקי
מראיהם דמקדמי טפי וכן רבינו שמחה ודלא כפירוש ר"ח שפירש גומרים קורין שאפי' ותיקין לא היו קורין עד אחר הנץ החמה וכן כתב מורי רבינו בפרק אהרן להם הממונה
בשם הר"ר פורת כפרי' וראבי"ה פירש כפי' רבינו תם עכ"ל:

והנחמנו אחרת מלחמי במקום שיעור שעה אחת עשור שעה אחת והיא נוסחא אמיתית : ואם אחר וקרא. כלומר אפילו במיד דהא זמן קימה הוא עד סוף ג' שעות וכרבי יהושע דאמר במתניין (שם ט' י'). דומה עד ג' שעות ואפסוקא בגמרא הלכה כוותיה ומוכח בירושלמי דהיינו עד סוף ג' שעות ואף על גב דכרבי פרק קמא דברכות (דף ג') אמרינן רבי נתן ס"ל כרבי יהושע וכו' שיה

ואם איחר וקרא קריאת שמע אחר שתעלה השמש יצא ידי חובתו שעונתה עד סוף וי' שלש שעות ביום למי שעבר ואיחר : יב מי שהקדים וקרא קריאת שמע של שחרית אחר שיעלה עמוד השחר אע"פ שהשלים קודם שתנץ החמה יצא ידי חובתו וי'. ובשעת הדחק כגון שהיה משכים לצאת לדרך קורא לכתחלה משעלה עמוד השחר : יג הקורא אחר שלש שעות ביום אפילו היה אנוס לא יצא ידי חובת קריאת שמע בעונתו. אלא הרי הוא בקורא בתורה. *ומברך לפניו ולאחריה כל היום אפילו איחר וקרא אחר שלש שעות :

פרק שני

א הקורא יאת שמע ולא כיון לבו בפסוק ראשון שהוא שמע ישראל לא יצא ידי חובתו

[א] והשאר אם לא כיון לבו יצא. אפי' היה קורא בתורה בדרבו או מגיה את הפרשיות האלו בעונת קריאה [ב] יצא יוהא שכיון לבו בפסוק ראשון : ב כל אדם קורין בדרבן בין [ג] עומדין בין מהלכין בין שוכבין בין רוכבין על גבי בהמה. *ואסור לקרות קריאת שמע והוא מוטל בפניו מוחות בקרקע או מושלך על [ד] גבו ופניו למעלה. אבל קורא

הוא א טור סי' ג"ח ברכות דף י' : ב ט"ח סי' ס"א סמ"ג עין י"ח : ג ע' בט"ח סי' ס' ס"ג :

ראשון יצא ואם לא כיון לבו בפסוק ראשון אפילו היה קורא שלא להגיה לא יצא ואין להקשות הא אפילו למאי דהוה ס"ד למ"ד א"ל כוונה כלל קורא להגיה לא יצא וכל שכן לדין דמאריכין כוונה דהוה דלמאי דהוה ס"ד כיון שאין שם כוונה אפילו בפסוק ראשון בעינן מיהא כוונה לקרות אבל לדין דלמאי דהוה כוונה בפסוק ראשון שאר פרשיות אפילו קראן להגיה לית לן בה :

ב כל אדם קורא כדרכו וכו'. משנה פ"ק דברכות (דף י'). ב"ש אומרים בערב כל אדם יאמר ויקראו ובבקר יעמדו שאלמר בשכר ובקומן וכו' אומרים כל אדם קורין כדרכן שאלמר וכלכתך בדרך בשעה שדרך בני אדם אומרים עומדים שדרך בני אדם עומדין וידוע דהלכה כב"ש. ובגרייתא (שם י"א). ב"ש אומרים עומדים שדרך יושבין וקורין ומסין וקוראין הולכין בדרך וקורין. ומ"ש בין רוכבין על גבי בהמה וכו' . [פסוק בקידושין (ל"ג): רכב כמהלך דמי] : ואסור לקרות קריאת שמע וכו'. ר"פ היה קורא

לחם משנה

פ"ב א הקורא את שמע. משנה פרק היה קורא (דף י"ג) היה קורא וכו' אם כיון לבו יצא. ובגמרא (שם ע"ב) תנו רבנן שמע ישראל ע"כ לריבה כוונה הלל [דברי ר' מאיר] אמר רבא הלכה כרבי מאיר ע"כ ופסק [רבינו] כן דרבה הוא במרא : ב כל אדם קורין כדרכו וכו'. כתיב הלל דקאמרי הכי (דף י') : ודלא כב"ש דאמרי בערב יפה ויקרא וכו' : ואסור לקרות ק"ש והוא מוטל וכו'. שם (דף י"ג ע"ב) אמר רב

מנדל עוז

פרק ב הקורא את שמע ולא כיון לבו עד בפסוק ראשון. פרק היה קורא (דף יד) : ב כל אדם קוראין כו' עד על גבי בהמה. פרק קמא דברכות (דף יא) : ואסור לקרות ק"ש עד וקרא. כתב הראש"ד ז"ל ויחזיק טובה אש יסבך ולחן לעשות כן אש יוכל עכ"ל.

הנהגות מיימוניות [ט] אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יהושע וכתב רמ"א ורבינו שמתה דהא דאמר רבי יהושע עד ג' שעות פירוש עד תחילת שעה ג' מראמר בריש פירקא רבי נתן סבר לה כרבי יהושע וכו' עד שית דליליא ותרתי דימא תרתי משמרות הויין והנה לא הוכירו מזה רבוחינו בעלי התוס' ולא ה"ג ולא מורי רבינו בתוס' יומא אלא כולם כתבו עד ג' שעות בסתם ויכולין לומר כי ההיא דרבי נתן לאו ראיא היא והא דאמר רבי יהושע עד ג' שעות פי' עד סוף תלמודא אלא לשימור שקדים דור לשאר מלכים ב' משמרות לקיים קרא דקדמו עיני אשמורות ושעה שלישית מה לו להזכיר כיון שמצא ב' משמרות וכן דור לא הוכיר בפסוק אלא משמרות שלימות וכן מצינו בכמה מקומות שדרך מלכים לישן עד ג' שעות ואם היה הפי' עד תחלת ג' שעות דהיינו עד סוף שעה ב' לא לישתמיש תלמודא בהר דוכתא לומר עד שתי שעות שכן היה הלשון יותר נראה ולכל הפחות היה לו לומר עד שעה שלישית שהיה משמע עד תחלת שעה ג' אבל השתא משמע ג' שעות מסש וכן משמע בירושלמי שומן ק"ש עד סוף ג' שעות דגרס רבי זעירא בשם רבי אמי ביום דר' יוחנן הויין נפקין לתעניתא וקרינן שמע בתר ג' שעות ולא הוי ממזי בידן ר' יוסי ור' אחא נפקין לתעניתא אהא ציבורא ומקורו שמע בתר תלת שעות בעי ר' אחא מחיי בידן א"ל ר' יוסי והלא כבר קראו אותה בעונתה כלום קורין אותה אלא כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה אמר ליה מפני ההדיוטות וכו' הרי משמע שלא עבר זמן ק"ש עד בתר ג' שעות דודאי ליכא לפרושי בכל אלו בתר תחלת שעה ג' וכתב ז"ל שוב מצאתי שפסק בעל ס"ה ג"כ שער סוף ג' שעות זמן ק"ש מדרגסין בירושלמי רבי יוסי ורבי חייא בר רבי הוה מצלי לתלת שעות ומקשה והתניא הקורא מכאן ואילך כו' ע"ש ומלכים עומדין ממסתם ב' שעות וקוראין בשעה ג' ע"כ בס"ה. וכן כתבו התוספות אההוא דלשון איתת קא רתח בתלת שעות קמיתא כו' שהרי הטלכין עומדים בשעה ג' כדאמרינן לעיל וכו' ע"כ כתב בשם ה"ר שמעון וכן הסכים מורי לכל דברים אלה במנדל אינוגי שהיים : [ו] וכן פסק ר"י אלפס וכן רבינו חננאל מהא דגרסינן בפרק תפלת השחר אבוא דשמואל ולוי כי הוה נפקי באורחא הוה מקדמי ומצלו וכי מטא זמן ק"ש קרו וכן פסק בס"ה דלא כה"ג שפסקו כרשב"א ע"ש. [והתוס' גם כן פסקו כרשב"א בברכות דף ל' בדבור מסמך גאולה וכו'] : * [כתב השור אש נאנס ולא קרא עד ג' יכול לקרותו עד ד' בברכותיה ואין לו שבר בקורא בזמנה ולאחר ד' לא יברך דהוי ברכה לבטלה] : [א] תנו רבנן ע"כ צריכין כוונת הלב דברי רבא אמר רבא הלכה כר"ש ע"כ : [ב] מכאן פסק רבי הגאון שברכות אינם מעכבות וכן איתא בירושלמי זאת אומרת ברכות אינם מעכבות ע"כ : [ג] פ"ק בבית הלל ע"ש בברייתא כתב רש"י כי יתבי הכי נמי דמבעי למקרי ק"ש כי יתבי דהני שברכותיה דמהמירין אנפשיהו למימר דמקבלין מלכות שמע בעמיה מעות והדיוטות ובורות ושמות ואין לך כפילות גדולה מזה דקיימא לן כב"ה דאמרי קורין כדרכו וכו' וכן ראבי"ה כתב דאמר רב יהודה עד על לבבך בעמידה וכו' דיושב שער טפי : [ד] בפרק ב' פרקין לא יקרא כו' והנה פסק ככל הפי' לחומרא וע"ש בתוספות ובערוך ע"כ :

פעמים שאדם קורא קריאת שמע ב' פעמים ביום אחת קודם הכן החמה ואחת אחר הכן החמה ויואל י"ח אחת של יום ואחת של לילה ומסיק הכס דקרי ליה ליליא מאוס דליכא חמישי דגנו בהיה שעתא וע"כ אין פי' שצוהו שעה עולים על מתחם לשכך דאין דרך בני אדם לשכך צוהו שעה אלא פי' שעדיין שוכבים על מתחם ואם כן בשכר פי' בעודם שוכבים והיינו לרוב בני אדם עד שיעלה עמוד השחר ולמה לא דרשו כן ובקומן כל זמן שני אדם קמים דהיינו כל היום. וי"ל דה"ל דהכי דרשין ליה ומ"ה אמרי' הקורא מכאן ואילך לא הפסיד בברכות ואילו לא היה זמן קריאת שמע כלל היו ברכותיו לבטלה אלא משום דק"ל דנריך לסמוך גאולה לפסלה ופסלות כנגד התמידין תקנום והתמיד היה קרב עד ד' שעות ואם כן קודם נריך לקרות קריאת שמע ולכן הקדמו זמנה עד סוף שלש שעות ואסמכוה אקרא ובקומן בשעה שדרך בני אדם קמים ומדע דלשמתחא הוה ולא עיקר פירושא דקרא דתלי מעמא עד סוף ג' שעות דשכן דרך בני מלכים לעמוד בשלש שעות ואסו בני מלכים מי הוה רוצה דעלמא אלא ודאי כדאמרן כ"ל :

פרק ב א הקורא את שמע וכו'. פ"ב דברכות (דף י"ד) :

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד עד כאן נריך כוונה הלל דר"מ אמר רבא הלכה כר"מ ואף ע"ג דליכא הכס אמוראי אחרני דפסקי כהנאי אחרני רבא הוה צמחא מכלכו והלכתא כוותיה וכן פסק הר"ף ז"ל. ושם (דף י"ג). בראש הפרק היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא ובגמ' ש"מ מלות לריכות כוונה מאי אם כיון לבו לקרות לקרות והא קא קרי בקורא להגיה את הספר אם יש בו שעות דאפילו לקריאה לא מכיון. וסובר רבינו דהאי אוקימנא היא לפוס מאי דמתחמא ש"מ מלות לריכות כוונה וקאמר דה"ל כוונה ומאי אם כיון לבו אם כיון לקרות אבל לדין דק"ל שדרך לבין בפסוק ראשון פירושא דמתני' היינו היה קורא בתורה אפילו להגיה אם כיון לבו בפסוק ראשון יצא ואם לא כיון לבו בפסוק ראשון אפילו היה קורא שלא להגיה לא יצא ואין להקשות הא אפילו למאי דהוה ס"ד למ"ד א"ל כוונה כלל קורא להגיה לא יצא וכל שכן לדין דמאריכין כוונה דהוה דלמאי דהוה ס"ד כיון שאין שם כוונה אפילו בפסוק ראשון בעינן מיהא כוונה לקרות אבל לדין דלמאי דהוה כוונה בפסוק ראשון שאר פרשיות אפילו קראן להגיה לית לן בה :

ב כל אדם קורא כדרכו וכו'. משנה פ"ק דברכות (דף י'). ב"ש אומרים בערב כל אדם יאמר ויקראו ובבקר יעמדו שאלמר בשכר ובקומן וכו' אומרים כל אדם קורין כדרכן שאלמר וכלכתך בדרך בשעה שדרך בני אדם אומרים עומדים שדרך בני אדם עומדין וידוע דהלכה כב"ש. ובגרייתא (שם י"א). ב"ש אומרים עומדים שדרך יושבין וקורין ומסין וקוראין הולכין בדרך וקורין. ומ"ש בין רוכבין על גבי בהמה וכו' . [פסוק בקידושין (ל"ג): רכב כמהלך דמי] : ואסור לקרות קריאת שמע וכו'. ר"פ היה קורא

פ"ב א הקורא את שמע. משנה פרק היה קורא (דף י"ג) היה קורא וכו' אם כיון לבו יצא. ובגמרא (שם ע"ב) תנו רבנן שמע ישראל ע"כ לריבה כוונה הלל [דברי ר' מאיר] אמר רבא הלכה כרבי מאיר ע"כ ופסק [רבינו] כן דרבה הוא במרא : ב כל אדם קורין כדרכו וכו'. כתיב הלל דקאמרי הכי (דף י') : ודלא כב"ש דאמרי בערב יפה ויקרא וכו' : ואסור לקרות ק"ש והוא מוטל וכו'. שם (דף י"ג ע"ב) אמר רב

רב

אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יהושע וכתב רמ"א ורבינו שמתה דהא דאמר רבי יהושע עד ג' שעות פירוש עד תחילת שעה ג' מראמר בריש פירקא רבי נתן סבר לה כרבי יהושע וכו' עד שית דליליא ותרתי דימא תרתי משמרות הויין והנה לא הוכירו מזה רבוחינו בעלי התוס' ולא ה"ג ולא מורי רבינו בתוס' יומא אלא כולם כתבו עד ג' שעות בסתם ויכולין לומר כי ההיא דרבי נתן לאו ראיא היא והא דאמר רבי יהושע עד ג' שעות פי' עד סוף תלמודא אלא לשימור שקדים דור לשאר מלכים ב' משמרות לקיים קרא דקדמו עיני אשמורות ושעה שלישית מה לו להזכיר כיון שמצא ב' משמרות וכן דור לא הוכיר בפסוק אלא משמרות שלימות וכן מצינו בכמה מקומות שדרך מלכים לישן עד ג' שעות ואם היה הפי' עד תחלת ג' שעות דהיינו עד סוף שעה ב' לא לישתמיש תלמודא בהר דוכתא לומר עד שתי שעות שכן היה הלשון יותר נראה ולכל הפחות היה לו לומר עד שעה שלישית שהיה משמע עד תחלת שעה ג' אבל השתא משמע ג' שעות מסש וכן משמע בירושלמי שומן ק"ש עד סוף ג' שעות דגרס רבי זעירא בשם רבי אמי ביום דר' יוחנן הויין נפקין לתעניתא וקרינן שמע בתר ג' שעות ולא הוי ממזי בידן ר' יוסי ור' אחא נפקין לתעניתא אהא ציבורא ומקורו שמע בתר תלת שעות בעי ר' אחא מחיי בידן א"ל ר' יוסי והלא כבר קראו אותה בעונתה כלום קורין אותה אלא כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה אמר ליה מפני ההדיוטות וכו' הרי משמע שלא עבר זמן ק"ש עד בתר ג' שעות דודאי ליכא לפרושי בכל אלו בתר תחלת שעה ג' וכתב ז"ל שוב מצאתי שפסק בעל ס"ה ג"כ שער סוף ג' שעות זמן ק"ש מדרגסין בירושלמי רבי יוסי ורבי חייא בר רבי הוה מצלי לתלת שעות ומקשה והתניא הקורא מכאן ואילך כו' ע"ש ומלכים עומדין ממסתם ב' שעות וקוראין בשעה ג' ע"כ בס"ה. וכן כתבו התוספות אההוא דלשון איתת קא רתח בתלת שעות קמיתא כו' שהרי הטלכין עומדים בשעה ג' כדאמרינן לעיל וכו' ע"כ כתב בשם ה"ר שמעון וכן הסכים מורי לכל דברים אלה במנדל אינוגי שהיים : [ו] וכן פסק ר"י אלפס וכן רבינו חננאל מהא דגרסינן בפרק תפלת השחר אבוא דשמואל ולוי כי הוה נפקי באורחא הוה מקדמי ומצלו וכי מטא זמן ק"ש קרו וכן פסק בס"ה דלא כה"ג שפסקו כרשב"א ע"ש. [והתוס' גם כן פסקו כרשב"א בברכות דף ל' בדבור מסמך גאולה וכו'] : * [כתב השור אש נאנס ולא קרא עד ג' יכול לקרותו עד ד' בברכותיה ואין לו שבר בקורא בזמנה ולאחר ד' לא יברך דהוי ברכה לבטלה] : [א] תנו רבנן ע"כ צריכין כוונת הלב דברי רבא אמר רבא הלכה כר"ש ע"כ : [ב] מכאן פסק רבי הגאון שברכות אינם מעכבות וכן איתא בירושלמי זאת אומרת ברכות אינם מעכבות ע"כ : [ג] פ"ק בבית הלל ע"ש בברייתא כתב רש"י כי יתבי הכי נמי דמבעי למקרי ק"ש כי יתבי דהני שברכותיה דמהמירין אנפשיהו למימר דמקבלין מלכות שמע בעמיה מעות והדיוטות ובורות ושמות ואין לך כפילות גדולה מזה דקיימא לן כב"ה דאמרי קורין כדרכו וכו' וכן ראבי"ה כתב דאמר רב יהודה עד על לבבך בעמידה וכו' דיושב שער טפי : [ד] בפרק ב' פרקין לא יקרא כו' והנה פסק ככל הפי' לחומרא וע"ש בתוספות ובערוך ע"כ :